

Àgora de Viladecans pel Clima 2025

Co-disseny de projectes de consum d'aliments de proximitat
en els circuits de venda a particulars i menjadors escolars

Acta de la segona sessió participativa

Dissabte, 5 d'abril de 2025

De 10:00 a 13:00 h

Casal de Barri Montserratina, Viladecans ([mapa](#))

28 participants

Objectius:

- Presentar la diagnosi realitzada el 15 de març
- Conèixer dues experiències més de l'ecosistema d'alimentació de proximitat agroecològica:
 - Ecocentral, distribuïdor d'aliments ecològics i de proximitat a menjadors escolars
 - Espai orgànic, botiga cooperativa amb venda d'aliments eco i de proximitat
- Definir les accions a impulsar conjuntament tant en l'àmbit dels menjadors escolars com en el de la venda a particulars
- Identificar els actors motors i recursos necessaris per impulsar una primera fase d'accions
- Fomentar una xarxa d'agents que es corresponsabilitzen per posar en marxa actuacions conjuntes.

En aquesta sessió es va recuperar el treball de diagnosi iniciat en la primera sessió i es van definir les accions a impulsar tant en el circuit de comercialització als menjadors escolars com en el de la venda al sector domèstic. A més, per tal de poder disposar d'un pla de treball, es van identificar els actors motors i els recursos necessaris per a les primeres accions a posar en marxa.

Programa de la sessió

Hora	Activitat
10:00h	Benvinguda Encarna García, segona tinenta d'alcaldeessa de Viladecans
10:10h	Resum de la sessió anterior i plantejament de la sessió Xavi Sabaté, Espai TReS
10:20h	Els circuits del sistema agroecològic. Reptes per a escoles i població en general Ricard Espelt i Paloma Yáñez (UOC) • Ecocentral, distribuïdor d'aliments ecològics i de proximitat a menjadors escolars • Espai orgànic, botiga cooperativa amb venda d'aliments eco i de proximitat
11:00h	Pausa-cafè Petita pausa amb esmorzar
11:15h	Exercici 1: Proposta d'accions
12:20h	Exercici 2: Posada en comú, pla d'acció i compromisos
12:55h	Propers passos
13:00h	Final

Benvinguda i resum de la sessió anterior

Encarna García, segona tinenta d'alcaldeessa de Viladecans, va donar el tret de sortida a la sessió amb unes paraules de benvinguda i un agraïment a totes les persones assistents per la seva presència. La regidora va remarcar que l'Àgora de Viladecans pel Clima és una iniciativa de la Taula d'Emergència Climàtica de Viladecans, en el marc del Pacte pel Clima.

Tot seguit, es va presentar l'equip de treball que dinamitzaria la jornada: l'Evarist Almudéver, el Ricard Espelt, la Paloma Yáñez, en Xavi Sabaté i en Pau Santandreu. Amb l'equip ja presentat, Xavi Sabaté va fer una breu introducció a l'ordre del dia i es va remarcar la importància que tothom participés de manera activa, per donar sentit al procés compartit.

Els circuits del sistema agroecològic: reptes per a escoles i població en general

A continuació, Ricard Espelt i Paloma Yáñez (UOC) van repassar els principals resultats obtinguts durant la sessió del 15 de març, recordant els reptes que s'hi van identificar de manera col·lectiva i posant l'accent en els temes que més ressò van generar durant aquella jornada.

En Ricard i la Paloma van aterrar els reptes en els dos circuits que es tractarien durant la trobada: menjadors escolars i població general, estructurats en 11 tipus de reptes:

REPTES PER AL CONSUM D'ALIMENTS DE PROXIMITAT EN ELS CIRCUITS DE VENDA A PARTICULARS

Accés	- Promoure mercats municipals, locals i de pagès. - Fomentar botigues especialitzades i plataformes en línia de venda directa. - Facilitar l'accés a productes ecològics a preus justos.
Logística	- Fomentar punts de distribució per reduir costos i impacte ambiental. - Desenvolupar sistemes de transport col·laboratiu entre productors. - Optimitzar la cadena de fred per garantir la qualitat dels productes frescos.
Normatives	- Simplificar la regulació per a la venda directa de petits productors. - Ajustar normatives sanitàries per facilitar la transformació artesanal d'aliments. - Millorar la traçabilitat i etiquetatge de productes agroecològics.
Sobirania	- Formació per fomentar el consum responsable i la sobirania alimentària. - Impulsar la cultura del consum agroecològic en llars i comunitats. - Donar suport a models de consum que respectin l'autonomia dels productors locals.
Cooperació	- Impulsar models cooperatius que connectin directament productors i consumidors. - Crear grups de consum agroecològic per fer compres conjunes. - Enfortir xarxes de suport entre productors per facilitar la comercialització.
Educació	- Campanyes de sensibilització sobre els beneficis dels productes agroecològics. - Formació sobre etiquetatge i certificacions ecològiques. - Promoció de tallers i activitats per conèixer els processos de producció agroecològica.
Ajuts	- Crear línies de crèdit i subvencions per impulsar la producció i venda local. - Establir mecanismes per garantir preus justos per a productors i consumidors. - Donar suport a projectes comunitaris de distribució agroecològica.
Diversificació econòmica	- Fomentar pràctiques agrícoles regeneratives per assegurar la sostenibilitat econòmica. - Incentivar activitats complementàries com l'agroturisme o la transformació artesanal. - Suport a la innovació en nous productes agroecològics.
Infraestructura	- Compartir recursos i espais per reduir despeses i augmentar l'eficiència (obradors compartits, eines, etc.). - Desenvolupar plataformes logístiques que connectin productors i consumidors. - Millorar les infraestructures de transport i emmagatzematge.
Certificació	- Auditories i transparència per evitar l'ús enganyós de termes com "sostenible" i "proximitat". - Establir certificacions accessibles per a petits productors. - Garantir informació clara sobre els costos reals de producció i distribució.
Transport	- Optimitzar rutes de distribució per reduir costos i impacte ambiental. - Fomentar el transport compartit entre productors per millorar l'eficiència. - Desenvolupar xarxes de transport sostenible per circuits curts.

REPTES PER AL CONSUM D'ALIMENTS DE PROXIMITAT EN ELS CIRCUITS DE VENDA A MENJADORS ESCOLARS

Accés	- Crear canals directes entre escoles i productors locals. - Establir subvencions per facilitar l'accés dels menjadors escolars als circuits curts. - Promoure la compra pública de productes agroecològics.
Logística	- Planificació flexible dels menús per adaptar-se al producte disponible i evitar malbaratament. - Establir rutes de distribució eficients i compartides entre escoles. - Assegurar la coordinació entre productors i centres escolars per a una entrega òptima.
Normatives	- Ajustar els criteris de les licitacions per afavorir circuits curts i producte ecològic. - Exigir que els menjadors escolars incorporin productes locals i ecològics. - Facilitar la certificació per a petits productors que proveeixen menjadors escolars.
Sobirania	- Educar infants i famílies sobre el valor dels aliments i la importància de la proximitat. - Promoure polítiques públiques que garanteixin l'autonomia alimentària de les escoles. - Assegurar contractes de llarga durada amb productors locals per garantir estabilitat.
Cooperació	- Establir compromisos de compra continuada entre escoles i productors. - Fomentar xarxes de col·laboració entre escoles per compartir proveïdors locals. - Desenvolupar projectes de cogestió entre escoles i productors agroecològics.
Educació	- Incloure educació alimentària i agroecològica en els currículums escolars. - Formació del personal de cuina sobre la preparació d'aliments agroecològics. - Organització de visites escolars a explotacions agroecològiques.
Accés	- Crear canals directes entre escoles i productors locals. - Establir subvencions per facilitar l'accés dels menjadors escolars als circuits curts. - Promoure la compra pública de productes agroecològics.
Logística	- Planificació flexible dels menús per adaptar-se al producte disponible i evitar malbaratament. - Establir rutes de distribució eficients i compartides entre escoles. - Assegurar la coordinació entre productors i centres escolars per a una entrega òptima.
Normatives	- Ajustar els criteris de les licitacions per afavorir circuits curts i producte ecològic. - Exigir que els menjadors escolars incorporin productes locals i ecològics. - Facilitar la certificació per a petits productors que proveeixen menjadors escolars.
Sobirania	- Educar infants i famílies sobre el valor dels aliments i la importància de la proximitat. - Promoure polítiques públiques que garanteixin l'autonomia alimentària de les escoles. - Assegurar contractes de llarga durada amb productors locals per garantir estabilitat.
Cooperació	- Establir compromisos de compra continuada entre escoles i productors. - Fomentar xarxes de col·laboració entre escoles per compartir proveïdors locals. - Desenvolupar projectes de cogestió entre escoles i productors agroecològics.
Educació	- Incloure educació alimentària i agroecològica en els currículums escolars. - Formació del personal de cuina sobre la preparació d'aliments agroecològics. - Organització de visites escolars a explotacions agroecològiques.

Així mateix, es van presentar dues experiències de referència, per explicar la seva feina en el marc del model alimentari agroecològic:

Experiència 1: Ecocentral (<https://ecocentral.cat/>), distribuïdor d'aliments ecològics i de proximitat a menjadors escolars (Alejandro Guzmán). S'annexa la seva presentació en format pdf.

Ecocentral es dedica a la distribució de productes ecològics per empreses gestores de menjadors escolars i menjadors autogestionats. Aquesta iniciativa sorgeix de la voluntat de diversos productors i consumidors de crear una xarxa d'abastiment agroecològic per a menjadors escolars. Aquesta proposta neix com a resposta a la necessitat de facilitar la distribució de productes ecològics i de proximitat, garantint alhora unes condicions dignes per als petits productors.

Fundada el 2007, Ecocentral s'ha especialitzat en proveir menjadors escolars amb aliments ecològics, col·laborant amb més de 50 productors locals i servint aproximadament 17.000 menús diaris a 85 centres educatius de Catalunya.

A través del seu espai virtual, es comparteixen de manera periòdica continguts informatius i reflexions entorn del consum responsable i el model agroecològic. A banda, també mostra en la web tots els productors als quals es compra, fet que reitera el seu compromís de transparència i proporciona un valor afegit al producte.

En la seva presentació, Alejandro Guzmán detalla els motius pel qual caldria fer una aposta decidida per als productes agroecològics de proximitat:

- Espanya és el consumidor més gran de pesticides i plaguicides de la Unió Europea. El 2019 es van utilitzar 74.000 tones.
- El 41% de la fruita i la verdura que consumim donen positius en aquestes substàncies químiques.
- Algunes de les substàncies tòxiques que porten, entren al nostre cos. Entre elles més de 54 tipus de disruptors endocrins relacionats amb malalties cròniques hormonals.
- Segons la Universitat de Medicina de Granada, aquests pesticides ens poden causar infertilitat, obesitat, diabetis i càncer.
- En menors de 7-9 anys, pesticides legals d'ús ambiental són presents al 83% de les mostres d'orina.
- Prohibits fa només tres anys a Europa, després d'utilitzar-se durant 30 anys. Encara apareixen en algunes mostres restes de DDT, prohibit el 1983! Als últims anys 66.
- A nivell mundial, 385 milions d'intoxicacions anuals a treballadors de la terra.
- 40% del subsòl contaminat. Fins i tot a 1000 km de la zona d'aplicació.
- Apocalipsi ecològica d'abelles i resta d'insectes.
- 70% del mercat en mans de 4 empreses (Syngenta, Bayer, Corteva i Basf)

La seva estratègia de planificació conjunta amb agricultors locals assegura una oferta estable i variada, adaptada a les necessitats dels consumidors. A més, la diversificació en la comercialització, incloent la venda a menjadors escolars i altres canals, permet arribar a diferents tipologies de consumidors.

Un aspecte clau del seu èxit és la implicació activa dels agents locals des del començament. Ecocentral treballa estretament amb agricultors, escoles i altres entitats, fomentant una xarxa de col·laboració que enforteix el teixit socioeconòmic local

Experiència 2: Espai orgànic (<https://www.organicgava.cat/>), botiga cooperativa amb venda d'aliments eco i de proximitat (Josep Montmany) també va exposar la seva experiència.

Espai Orgànic és una societat cooperativa que actua en diversos àmbits. Es disposa d'un espai més de botiga, on oferten productes ecològics i de proximitat. També es proporciona assessorament i espai de teràpies, degustacions de productes, activitats relacionades amb el món de l'ecologia i una cartellera de receptes per poder fer a casa. La cooperativa també disposa d'una botiga online que permet facilitar al consumidor la compra de productes ecològics. Aquest ventall d'oferta és força ampli, i comprèn des de fruites i verdures, fins a productes de neteja i fitoteràpia.

A banda, també es parla de fruits Montmany, l'empresa familiar de Josep Montmany. Aquesta família s'ha dedicat des de l'any 1895 a la producció agrària. Ja fa força anys que es dediquen a la producció agroecològica, i han establert diversos punts de venda en mercats locals, grups de consum i xarxes locals entre altres. A banda, en la seva pàgina web també es disposa d'un espai blog en el qual es va actualitzant setmanalment l'activitat al camp. Fet que evidencia la

implicació per part de fruits Montmany en la transparència i en la possibilitat d'establir un vincle de proximitat entre el client i el producte.

Aquest projecte demostra com, a partir d'un treball col·laboratiu entre administració, pagesia, comerç local i ciutadania, es poden activar circuits curts de comercialització que connecten el territori amb una alimentació saludable, justa i arrelada. Espai Orgànic ofereix un referent valuós per definir els primers passos cap a la consolidació i creixement de la producció, distribució i consum d'aliments de proximitat, tenint en compte la diversitat de models de comercialització (mercats setmanals, venda directa, cistelles, restauració local, etc.) i la pluralitat de perfils de consumidors. La seva aposta per donar visibilitat a la pagesia local i per facilitar l'accés als productes de temporada contribueix a consolidar una alimentació més connectada amb el territori i amb criteris de sostenibilitat.

Debat en grups

Finalment, Ricard i Paloma van sintetitzar els reptes per als dos circuits en tres reptes, que són els que es van tractar posteriorment en sengles taules de treball:

REpte 3
AFAVORIR QUE LES ESCOLES PUGUIN INCREMENTAR ELS ALIMENTS AGROECOLÒGICS I DE PROXIMITAT ALS MENJADORS ESCOLARS

REpte 2
ESTABLIR CANALS DE VENDA QUE MANTINGUIN EL VINCLE ENTRE PRODUCTORS I CONSUMIDORS

REpte 1
CONTINUAR ESTENENT LA XARXA DE VEÏNES I VEÏNS INTERESSATS EN L'ALIMENTACIÓ AGROECOLÒGICA I DE PROXIMITAT

Després d'un petit esmorzar amb productes de proximitat per fomentar la xarxa entre els participants, es van formar 3 grups d'unes 8-9 persones, una per cada repte destacat en el plenari. Els participants van escollir en quina taula volien treballar.

Les taules es van distribuir de la següent manera:

Taula (repte)	Suport
Repte 1. Xarxa de veïnes i veïns	Ricard Espelt
Repte 2. Canals de venda entre productors i consumidors	Evarist Almudéver
Repte 3. Escoles i menjadors	Paloma Yáñez

Repte 1. CONTINUAR ESTENENT LA XARXA DE VEÏNES I VEÏNS INTERESSATS EN L'ALIMENTACIÓ AGROECOLÒGICA I DE PROXIMITAT

- Quines accions podrien ajudar a augmentar la consciència sobre el valor real dels aliments?
- Com podem combatre el *greenwashing* en la promoció dels productes ecològics?
- Quines estratègies podrien incentivar una compra més compromesa i responsable?
- Quina és la millor manera de connectar productors i consumidors per fomentar la confiança mútua?

Repte 2. ESTABLIR CANALS DE VENDA QUE MANTINGUIN EL VINCLE ENTRE PRODUCTORS I CONSUMIDORS

- Quins són els principals obstacles per als mercats locals i com es podrien superar?
- Les plataformes en línia són una bona solució per als petits productors? Quins avantatges i inconvenients tenen?
- Com podem garantir preus justos tant per als productors com per als consumidors?
- Quines iniciatives podrien ajudar a optimitzar la logística del transport dels aliments?

Repte 3. AFAVORIR QUE LES ESCOLES PUGUIN INCREMENTAR ELS ALIMENTS AGROECOLÒGICS I DE PROXIMITAT ALS MENJADORS ESCOLARS

- Com podem facilitar l'accés de les escoles als circuits curts de distribució?
- Quins canvis s'haurien de fer en les licitacions per donar prioritat als productes agroecològics?
- De quina manera es pot involucrar més l'administració en el suport a aquest model de menjador escolar?
- Com podem integrar l'educació alimentària i agroecològica en el currículum escolar?
- Quines activitats podrien ajudar els infants i les famílies a valorar més els aliments de proximitat?

Repte 1. CONTINUAR ESTENENT LA XARXA DE VEÏNES I VEÏNS INTERESSATS EN L'ALIMENTACIÓ AGROECOLÒGICA I DE PROXIMITAT	
Actuació	Producte Àgora + Equip Àgora (format per entitats i ciutadans) Canal d'informació i xarxa ciutadana WhatsApp, codis QR en espais presencials, cartellera distribuïda pel municipi.
Destinataris	Ciutadania en General
Descripció	Creació d'un canal d'informació ciutadana a través d'un codi QR ubicat a equipaments públics i espais clau de Viladecans, que permeti localitzar productes ecològics i de proximitat. Aquest canal es complementarà amb un distintiu "Àgora" que doni valor afegit a aquests productes. El proper pas seria posar en marxa la xarxa d'informació local i veïnal.
Oportunitats (recursos i aliances)	Dificultats (barreres i obstacles)
Transmetre informació dels productes, proveïdors... Per exemple, conèixer els productes de temporada, fer conserva, etc... Transmetre valors personals i col·lectius, sobre la pròpia relació amb la vida i l'entorn (vivers de Viladecans per exemple) Aprofitar el teixit associatiu de Viladecans i espais comunitaris existents per organitzar trobades de compra o sensibilització àmplia Recuperar espais agrícoles (cirerers per exemple) per connectar amb la venda Facilitar que les associacions puguin vincular la seva activitat amb l'agroecològic Optimitzar recursos Estendre aliances amb municipis (Gavà, Sant Boi, etc...)	Permisos de gestió amb les activitats.
Persones/entitats promotores (lideren i impulsen)	Persones/entitats de suport (acompanyen)
- Sònia Rodríguez, convocatòria d'entitats disposades a gestionar l'agro producte. - Persones assistents - Cadena 5 - transmissió de la informació - Ambaixadores / influencers	- Persones representats d'associacions del municipi (de forma rotativa)

Repte 2. ESTABLIR CANALS DE VENDA QUE MANTINGUIN EL VINCLE ENTRE PRODUCTORS I CONSUMIDORS	
Actuació	Captar / Fer clientela Posicionar el mercat de pagès i els lockers Pedagogia, Difusió, Proposta atractiva lúdica, Al voltant de la salut
Destinataris	Queda pendent de definir bé el públic potencialment consumidor d'aquest producte, les famílies amb infants en són un que, a més, també formen part de l'ecosistema dels menjadors escolars.
Descripció	Activar l'oferta de canals de venda de productes agroecològics de proximitat com ara mercats de pagès, cistelles (lockers), botigues, grups de consum, serveis de càterin, etc. i acompanyar-los de accions de promoció i campanyes de comunicació amb l'objectiu de fidelitzar la població com a consumidora habitual.
Oportunitats (recursos i aliances)	Dificultats (barreres i obstacles)
Existència de productors locals que és el capital més valuós i permet a la ciutadania conèixer les experiències de primera mà per exemple mitjançant visites al camp. Entitats amb valors afins incorporin aquest model alimentari en les seves activitats. Enxarxar organitzacions amb valors socials. Existència d'un Certificat Ecològic. Nou mercat de pagès els dissabtes. Treball de difusió i transparència que ja estan fent els productors.	Captar clients, aconseguir que ho provin i s'hi impliquin. Necessitat de nous recursos per poder desenvolupar la tasca de difusió. Necessitat de nous mecanismes de protecció de les activitats co-responsables. Escassa cultura, especialment preocupant en el col·lectiu jove. Per exemple pel que fa a l'atenció de la procedència dels aliments. Introduir nous criteris de valoració per la compra, més enllà dels preus. Manca d'associacions de consumidors.
Persones/entitats promotores (lideren i impulsen)	Persones/entitats de suport (acompanyen)
- Departament de comerç de l'ajuntament - Pacte de Viladecans pel Clima - Women meet up	- Hortec, Fruits Montmany - Horta amb alegria - Associació de la gent gran (Casal la Montserratina)

Repte 3. AFAVORIR QUE LES ESCOLES PUGUIN INCREMENTAR ELS ALIMENTS AGROECOLÒGICS I DE PROXIMITAT ALS MENJADORS ESCOLARS	
Actuació	Comissió Menjadors Agroecològics de Viladecans
Destinataris	Representants de cada escola, AFAs, Direcció, Consell Escolar Famílies i nens
Descripció	Creació d'una Comissió de Menjadors Escolars Ecològics a Viladecans, per abordar de manera integral la gestió i promoció d'una alimentació escolar sostenible, amb una funció educativa i també de negociació i control en les licitacions dels serveis de menjador.
Oportunitats (recursos i aliances)	Dificultats (barreres i obstacles)
Crear una guia pas a pas de transformació (varies opcions, guia comparativa c/número) Director de proveïdors Opcions / Alternatives culinàries (promoure el valor) Facilitació cuiners / famílies / estudiants - Com es cuina? Quins són els beneficis? - Educació alimentària (sensibilització / visites de camp) Auditors – Eco local – Acompanyament el primer any. Exigir certificació	Falta de participació per part de les AFAs Monitors vs Qualitat menjar Distribució Absència de projecte educatiu Mite de que l'ecològic és car Finançament
Persones/entitats promotores (lideren i impulsen)	Persones/entitats de suport (acompanyen)
• MENTOR: Ajuntament de Viladecans, Aporta: - Administracions - Estratègia - Cohesió de Grup • Consell escolar municipal • Gestors de menjadors • Grups de Treball Comissió Àgora	• XAMEC • Eco central • Fertilitat de la terra (6 socis) • Associació de menjadors ecològics • VOC

Posada en comú

Un cop finalitzat el treball per grups, es van exposar en plenari els panells amb les cartolines on cada equip havia recollit les seves idees. Persones portaveus de cada grup van prendre la paraula per explicar les accions que havien considerat prioritàries. D'aquesta manera, es va compartir amb tothom la mirada de cada taula, facilitant que es poguessin detectar punts en comú, diferències i possibles línies d'acció compartides

Final

Encarni Sánchez va fer la cloenda de la sessió amb un agraïment a totes les persones que van participar com a veïnes i veïns, entitats, escoles, etc. per ajudar a consolidar el consum d'aliments de proximitat i agroecològics a Viladecans, i també a tots els professionals que van participar en les sessions per donar a conèixer la seva experiència i ajudar-nos a definir els reptes per poder plantejar les accions

Finalment, es va realitzar una foto de grup.

Assistents a la sessió

Nom i Cognoms	Entitat	Taula
Albert Ruiz	Taula d'Emergència Climàtica	Repte 1
Alejandro Guzmán	Ecocentral	Repte 3
Alfons Muñoz	Ajuntament de Viladecans	Repte 2
Borja Torres	A títol individual	Repte 2
Carmen Florido	A títol individual	Repte 2
Clara Solé Carbonell	DARPA – Generalitat de Catalunya	Repte 1
Claudia Franco	Viladecans Women MeetUp	Repte 1
Empar Abella	Associació Ciutadana Vilawatt	Repte 1
Encarni Garcia	Ajuntament de Viladecans	-
Enric Cruz	ADF	Repte 1
Irma Fabró	Ajuntament de Viladecans	-
Javier Estrada	VILAECO SL	Repte 3
Josep Montmany	Espai Orgànic	Repte 2
Manuela Martos	Monteserratina	Repte 2
Marc Riera Minguet	ERC Viladecans	Repte 1
Mari Carmen Ortega	A títol individual	Repte 2
Maria Montero	AMPA MONTSERRATINA	Repte 3
Nadia Marcela	Ecosvila Natura	Repte 3
Nati Yesares	Solidança	Repte 2
Nolwenn Gouriou	Cruz Roja	Repte 3
Oriol Ubeda Garcia	Pagesia	Repte 2
Patricia Aliu Aparici	Ajuntament de Viladecans	Repte 1
Sandra Berrocal	Viladecans Women MeetUp	Repte 2
Sandra Foix Luna	Salut	Repte 1
Susana Foix Luna	Salut	Repte 3
Verònica Atienza	Escola Mediterrània	Repte 3
Xavier Vélez	A títol individual	Repte 1
Zenaida Sánchez	Casal Montserratina	Repte 2

Recull de fotos

